

12. Tilastotoimisto

Vuonna 1969 alulle pantu esitys toimiston *johtosäännön uudistamisesta* sai uuden käänteen kaupunginhallituksen asetettua toimikunnan selvittämään kysymystä kuntasuunnittelurekisteritoimiston, tilastotoimiston ja tietojenkäsittelykeskuksen mahdollisesta yhdistämisestä. Toimistopääll. Karl-Erik Forsberg nimettiin toimikunnan jäseneksi.

Helsingin *väestölaskentatoimikunnan* jäsen, rovasti Axel Palmgren kuoli 12.2.1971, minkä jälkeen kaupunginhallitus valitsi hänen tilalleen aktuaari Elisabeth Elfvingrenin. Toimikunnan työ päättyi 28.7. Toimikunnan alainen väestölaskentatoimisto työskenteli tammikuun ajan Yrjönkadun uimahallin talossa sekä vuoden alusta lähtien 23.7. asti myös Lauttasaaren yhteiskoulun entisessä rakennuksessa Haahkatie 5. Mainittuna päivänä aineisto luovutettiin Tilastokeskukselle, joka aloitti koodauksen samoissa huoneiloissa.

Väestölaskennan perusaineiston pohjalta suoritettiin jo tarkastusvaiheen yhteydessä ennakko-otoslaskenta siten, että tiedot poimittiin joka 20:nnesta lomakkeesta. Tutkimus, jonka aiheuttamat kustannukset kaupunki korvasi Tilastokeskukselle, suoritettiin laskentatoimikunnan valvonnassa tähän tarkoitukseen palkatun henkilökunnan avulla. Tutkimuksen valmistuttua touko-kesäkuulla jatkettiin Tilastokeskuksen kanssa neuvotteluja lopullisten taulukkojen tilaamisesta. Kaupunginhallitus päätti kuitenkin tilastotoimiston esityksestä, ettei kuntien erillis-

tä tilastopakettia tilata tässä vaiheessa neuvottelujen ollessa vielä kesken.

Tilastoneuvottelukunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa. Pöytäkirjoissa oli yhteensä 12 pykälää. Kiinteistörekisterikomitean esityksestä neuvottelukunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon siitä, mihin kuntasuunnittelurekisteritoimisto olisi sijoitettava kaupungin hallinnossa.

Kansainvälinen yhteistyö. Tilastoneuvottelukunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti lähettää kansainväliselle tilastoinstituutille (ISI) kutsun kaupunkitilastomiesten kansainvälisen yhdistyksen (IAMS) Helsingissä 13.-15.6.1972 pidettäville tilastopäiville. Kongressin valmistelut aloitettiin tilastotoimistossa v:n 1971 aikana.

Unkarin tilastollisen päätoimiston Budapestin osaston edustajat, joht. Gyula Hadházi ja Gyula Szepesy vierailivat kaupunginhallituksen kutsumina Helsingissä 20.-24.6. tutustuen kaupungin tilastotoimintaan. Toim.pääll. Forsberg ja yliaktuaari Åke Saxén tekivät kutsuttuina vastavierailun Budapestiin 5.-9.10.

Henkilökunta. Aktuaari Elisabeth Elfvingren *kuoli* 13.9. Viroistaan *erosivat* vt. aktuaari Helena Rantanen 15.8. sekä toimistoapulaiset Anja Bjugg ja Tuula Saastamoinen 15.8., Ulla Jäppinen 31.8. sekä Maire Pajunen 31.12. Virkoihin *valittiin* seuraavista päivämääristä alkaen: aktuaarin virkaan 1.12. valt.kand. Mirja Loiri, vt. aktuaarin virkaan 21.9. oikeustiet.kand. Leena Ovas-

ka, 9. pl:n toimistoapulaisen virkaan 16.9. toim.apul. Mirja Jaakkola, 8. pl:n toimistoapulaisen virkoihin 1.2. toim.apul. Seija Kallaluoto, 1.10. toim.apul. Paula Matikainen, 1.12. nti Raili Karvola ja 16.12. merkon. Virva Varonen sekä 7. pl:n toimistoapulaisen virkaan 1.2. toim.apul. Anna-Liisa Hatakka. Koko vuoden ajan toimi valt.kand. Seija Aaltonen viransijaisena ja työsopimussuhteisena aktuaarina.

Kurssit. Suomen Kaupunkiliiton järjestämien tilasto- ja tutkimusmenetelmäkurssien I jaksoon Lahdessa 6.–8.9. osallistui yliaktuaari Osmo Viitaila, aktuaarit Lassi Kivekäs ja Kirsti Lappalainen (2 päivää) sekä toim.pääll. Forsberg (1 päivä). Aulanggolla järjestettyyn II jaksoon osallistui yliaktuaarit Viitaila ja Saxén sekä aktuaarit Iris Järvenpää ja Kirsti Lappalainen.

Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämän kurssin suoritti 5 henkilöä.

Kunniamerkit. Tilastosihteeri Tyyne Heimo sai SVR M I kr-kunniamerkin. Kirjasto- ja arkistotoimivuus Laila Ruotsalaiselle myönnettiin Helsinki-mitali 35 vuoden palveluksesta ja kanslisti Ester Paasiolle Suomen Kaupunkiliiton kunniamerkki 20 vuoden palveluksesta.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana valmistuivat seuraavat julkaisut:

11. 1. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta 1968
7. 4. Tilastollinen vuosikirja 1970
8. 4. Ulkomaan kauppa ja merenkulku 1969 (HKT II-III)
12. 5. Opetuslaitokset 1968 (HKT VI)
14. 5. Helsingin kaupungin virastot ja laitokset 1968
7. 6. Kunnalliskalenteri 1971
7. 6. Kommunalkalender 1971
4. 8. Kunnallinen asetuskokoelma 1970
23. 8. Kommunal författningssamling 1970
- 5.11. Terveystoim. ja sairaanhoito 1970 (HKT:I:1)
- 11.11. Erikoistutkimukset: Vuoden 1964 liikeyrityslaskenta (HKT VII)

29.12. Opetuslaitokset 1969 (HKT VI)

31.12. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta 1969

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» ilmestyi 11 viikkoa, joista yksi kaksoisnumero. Yhteinen sivumäärä oli 454 (ed.v. 472). Irtolehtijärjestelmää noudattaen julkaistiin edelleen Helsingin kaupungin sää-döskokoelma sekä Virastojen ja laitosten asiahakemisto.

Tilastollisessa kuukausijulkaisussa esitettiin seuraavat *tutkimuslaskelmat*:

Asuntokannan muutokset eräissä Kanta-kaupungin osissa

Kontulassa ja Vesalassa kotonaan asuvien eläkeläisten sekä vanhusten ateriam. palvelujen tarve

Edelleen julkaistiin v:n 1965 otantaväestölaskennasta seuraavat selvitykset:

Helsinkiäisten käyttämät lääkintäpalvelukset syys-lokakuussa 1965

Ammattirakenteen muutokset 1960–65

Naimisissa olevien naisten työhönohallisuus

Sosiaaliryhmäjakautuma

Väestö 1965 sisäisten muuttojen ja tulomuttojen mukaan

Muut tutkimukset. Helsingin seudun yhteiskuntatutkimuksen neuvottelukunnan (HESYN) pendeli-projektiryhmän pyynnöstä tilastotoimisto antoi tarjouksen pendelitutkimuksen kahden osatutkimuksen suorittamisesta toimiston toimesta. Osatutkimus 1 käsitteli pendeliliikenteen laajuutta sekä osatutkimus 4 pendeliväestön kulutukseen ja palvelusten käyttöön liittyviä rahavirtoja.

Hesynin RENKO-ryhmä laati ruotsinkielisiä kouluikäisiä lapsia koskevan ennusteen. Projektiryhmässä edusti Helsingin kaupunkia yliaktuaari Saxén, joka myös suoritti Helsinkiä koskevat laskelmat.

Taloussuunnittelutoimikunnan myöntämien määrärahojen turvin toimisto aloitti

yhteisöjen ja yritysten kunnallisverotusta koskevan selvityksen.

Kunnallisverotuksesta saatiin ensimmäistä kertaa yksityisiä henkilöitä koskevat tiedot postialueittain.

Rakentamishjelmatoimikunnan toivomuksesta selvitettiin asuntojen poistumaa Kantakaupungin alueella ja tarkemmin eräissä kaupunginosissa.

Uuden väestökirjalain voimaan tultua tarjoutui mahdollisuus parempien muuttotilastotietojen saamiseen, koska jokainen osoitteenmuutos ilmoitetaan automaattisesti väestörekisteriin ja väestön keskusrekisteriin.

Edellisessä toimintakertomuksessa mainittu nuorisotutkimuksen kenttätö suoritettiin keväällä ja aineiston kooditus jatkui vuodenvaihteeseen saakka.

Koulusuunnittelijoiden toivomuksesta liitettiin oppikouluihin säännöllisesti lähetettävään oppilastiedusteluun myös kysely koulujen rakennuksista ja tilankäytöstä. Koulusuunnittelijoita avustettiin lisäksi monin kouluolosuhteita koskevin yhteenvedoin.

Elintarvikekeskuksen lautakunnan pyynnöstä toimisto suoritti kaupungin henkilökunnan ruokailumahdollisuuksien luetteloinnin.

Kansainvälisen instituutin julkaisua »Statistical Yearbook of large Towns» varten tehtiin tilastotoimistossa yhdistelmä moottorijoneuvoista.

Liikennelaitoksen pyynnöstä toimisto neuvotteli Tilastokeskuksen kanssa siitä, miten kaupungin alueella toimivien linja-autoliikenteenharjoittajien kanssa tehdyssä yhteistointasopimuksessa mainittua palkkaindeksiä olisi tutkittava.

Toimisto ja sen *reikäkorttiosasto* avusti uusin tai laajennetuin tilastoin mm. eri hallintoelimiä ja laitoksia seuraavasti:

kaupunkiliitolle annettiin tietoja kaupungin viranhaltijoista, lääkintöhallitukselle, Uudenmaan sairaalasuunnittelutoimistolle, sydäntautiliitolle ja Koskelan sairaskodille sairaaloita koskevia tietoja, sairaalavirastolle

tietoja sairaaloiden ruokailututkimusta varten, kaupunginkanslialle tietoja perhepäivähoitoa koskevasta mielipidetutkimuksesta, Helsingin yliopistolle tietoja perintöverosta, kaupungin virkanimikekomitealle virkanimikkeitä koskevaa aineistoa, Marian sairaalalle potilaista otettuja koepaloja ja ruumiinavauksia koskevaa aineistoa sekä eri virastoille tietoja sairauspoissaoloista.

Reikäkorttiyksikön koneitten kuormitus oli seuraava:

	% käytettävissä olleesta virka- ajasta	
	1971	1970
lajittelijat (2)	63	68
tabulaattori	67	61
toisintokone	21	23

Paitsi em. asioissa toimisto antoi *lausunnot* kaupunginhallitukselle sisäasiainministeriön kaavoitus- ja rakennusasiainosaston laatimasta kahdeksan etelärannikon seutukaavaliiton runkokaavojen väestö- ja elinkeinonusteesta, periaatteista kuntasuunnittelurekisterin tietojen luovutettavuudesta, opettajistoa koskevien tilastotietojen tilauksesta ja nuorisopoliittisen toimikunnan keräämän nuorisojärjestöjen toimintaa koskevan aineiston käsittelystä. Tampereen yliopistolle toimisto antoi lausunnon kantokykyluokituksen soveltamisesta saaduista kokemuksista.

Tilapäisesti annettiin *erilaisia tietoja* mm. seuraavasti: kaupunginkanslialle eri ikäluokkia koskevat ennusteluvut, lasten osalta kouluhammashoitolaitokselle tietoja eri koulujen alle 17-vuotiaista oppilaista, Svenska Finlands Folktingin lukiokomitealle ruotsinkielisiä lapsia koskevia tietoja, Tukholman kauppakorkeakoululle selvitys vuokrasäänöstelyn lopettamisen seurauksista Suomessa, Birminghamin yliopistolle tietoja tilastopalvelusta Helsingissä, Caichesterin kaupungille Helsingin kaupungin henkilökuntaa koskevia tietoja, apul.prof. Lewis'ille, Pennsylvania, demografisia tietoja sekä European

Center for Population Studies'ille bibliografia suoritetuista demograafisista tutkimuksista.

Hankinnat. Kertomusvuonna hankittiin sähkökirjoituskone ja kaksi konekirjoituspöytää. Uudishankintojen yhteisarvo oli 2 985 (ed.v. 6 590) mk.

Kertomusvuonna *kirjaston* nidosten lukumäärä lisääntyi 1 254 (1 205):llä, johon sisältyy julkaisujen vaihtosopimusten perusteella vastaanotettuja, lahjaksi saatuja sekä ostamalla hankittuja julkaisuja. Kirjastosta lai-

nattiin kuittia vastaan 665 (1 002) teosta ja arkistoasiakirjoja 99 (143). Tutkijain luku-
salikäyntejä oli 285 (225).

Lähetysten lukumäärä oli 12 515 (10 364).

Toimiston *tulot* toiminnasta olivat 7 725 (4 953) mk. Sairausvakuutuskorvauksia kertyi 5 079 (4 956) mk.

Määrärahoja oli talousarviossa varattu 2 702 946 mk, siirto- ja lisämäärärahat mukaan lukien oli käytettävissä yht. 3 034 479 mk; *menot* olivat 2 787 867 mk.